

STEIGIAMOJO SEIMO ATIDARYMO ŠVENTĖ

Gegužės 15 d. visas Kaunas, ypač Laisvės alėja ir gretimos gatvės, ūmai, kaip pavasarį giria, sužaliavo. Visi namai pasipuošė žalumynais – eglaitėm, berželiais, liepų šakutėm, eglų vainikais ir alyvų gėlėlėm. Visur plevėsavo mūsų trispalvė vėliava. Eglų vainikai buvo nutiesti aukštai – apie priebučius, vartus, namų kyšulius (karnizus), žemai – apie vartus, duris ir net šalygatviais karojo gražiai ant miestelių pasegti. Krautuvių ir magazinų languos, žalumynuos ir alyvų gėlynuos buvo išstatyta Vytis. Kitur Vytis buvo labai gudriai audime siuvinėta, o kitur – mozaika iš įvairių spalvų karolėlių sudėta. Įvairiose miesto vietose buvo pastatyta 4 ir žaliais vainikais papuošti triumfiniai vartai: ties sodno vartais, kur įeit į miesto teatrą, laikinus Steig. Seimo posėdžių rūmus, ties Įgulos bažnyčia, 4 gatvių – Ukmergės g., Ukmergės plento, D. Vilniaus g. ir Laisvės alėjos – kryžkely ir ties katedra vartai turėjo po 5–7 stiebus, kur kabojo vėliavėlės, o viduriniam stiebe – didelė graži Vytis. Didžiausi vartai (at. 12 metrų aukšt.) buvo ties miesto sodno vartais. Tų vartų vidury – didelė Vytis, pusės saulės, ilgus spindulius išleidusios, pavidalo.

Diena buvo labai negraži. Jau iš vakaro visas dangus apsiniaukė, kai kur toli žaibavo. Vėliau ėmė ir lietus lyt. Lietutis buvo šiltas ir dar galima buvo tikėtis, kad ryt dieną švies saulutė. Bet lijo protarpiais visą naktį. Rytas gegužės 15 d. buvo labai niūrus. Lietus vis lijo, gatvėse buvo balos ir visa sumirko ir lyg susitraukė. O tačiau Kaunas lyg ir nebojo: šventės ūpo ir vaizdo nepametė. Visi namai, ištisos gatvės žaliavo, raudonavo, geltonavo, margavo. Iškilmės prasidėjo pamaldomis Įgulos bažnyčioj, katedroj, evangelikų bažn. ir sinagogoj. Kadangi oras labai blogas, tai daug ką nubaidė nuo dalyvavimo iškilmėse. Maža tesusirinko įvairių visuomenės organizacijų, tačiau šiaip piliečių netrūko. Svarbiausia iškilmių vieta buvo viešoji aikštė ties katedra, kur po pamaldų, apie

11 val. prasidėjo kariuomenės paroda. Parodoj dalyvavo visi Steig. Seimo nariai, užsienio misijų atstovai, valdžios atstovai ir garbės svečiai. Kiti Steig. Seimo narių gal pirm kart gėrėjos taip iškilmingą valandą gražia ir pavyzdinga mūsų kariuomenės eiseną. Ir kaip jų rodės daug. Pėstieji, raitieji, važiuotieji ir vėl raitieji... Ne pirmu kart turėjo progos gėrėtis mūsų kareivio drabužiuos berneliais ir svetimųjų šalių anglų, prancūzų, estų, latvių atstovai. Beje, parodos žiūrėjusieji Steig. Seimo nariai, valdžios atstovai ir svečiai stovėjo tam tyčia žalių eglių vainikų aptvertoj vietoj. Po parodos visi ėjo į 9-tos baterijos aikštę, kur įvyko ažuolų sodinimas. Čia taip pat plokščioj, aukštoj ir gražiai paruoštoj kalvutėj buvo žalių eglių vainikų aptverta penkiakampė vieta, kur susirinko vėl visi Steig. Seimo nariai, valdžios ir užsienio valstybių atstovai.

Čia pat ties kalvute stovėjo su savo vėliava „Saulės“ mokytojų seminarijos auklėtiniai. Toliau, ant plento sustojo Aukštieji kursai su vėliava „Tegyvuoja laisvas universitetas“, Šaulių sąjunga, žydų ir lenkų gimnazijos ir keletos draugijų atstovai. Dešinėj, batarėjos kalne, nežiūrint lietaus, gausiai susirinko piliečių. Lygiai pirmą valandą prasidėjo ažuolų sodinimo iškilmės. Ažuolams vieta parinkta nuošaliai nuo Kauno. Čia ji retai kam žinoma ir retai kieno Kauno piliečių lankoma. Tačiau reginys iš tos kalvutės į Kauną puikiausias: stačiai žemai po kojom nusitęsia paskendęs žalumynuos, savo aukštus bokštus ir stačius kaminus berodąs Kaunas, kurio viduriu lygiai srauniai tviska sidabrinė Nemuno juosta. Toli į dešinę matyt plati, kaip jūros Nemuno ir Neries santaka ir visu akiračiu žiūri, rodos, stovėdamas aukštam kalne, o žemai matai senuolio Kauno rūmus, galingą Nemuną ir toliau į visus šonus – miškai ir miškai...

Jei Kaunas ateity augs ir tarps, tai be abejojimo, apims jis tą dabar nuošaliai esančią nuo miesto kalvutę ir ji paliks miesto vidury.

Sodinimo iškilmės prasidėjo pagiedojus „Saulės“ seminarijos auklėtiniam imną, pasakius Ponui Prezidentui, Vilniaus lietuvių atstovui, Vidūnui, kun. Tumui „Tautos“ red. vardu ir Ysakui soc. liaud. vardu kalbas. Ponas Prezidentas pasakė maždaug tiek:

„Senovės lietuviai gerbė ąžuolus, kaip stiprumo simbolius. Užtat taip dažnai yra dainose dainuojama apie ąžuolą. Ir pasakose, ir priežodžiuos visur tvirtas žmogaus būdas yra ąžuolui palyginamas. Tad toji nuomonė giliai guli lietuvio sieloj. Šiandien švenčiama yra didelė šventė ir jai atmintinai sodinami ąžuolai. Tai daug reiškia. Tie ąžuolai lyg sako mum, kad būtum tvirti, griežti, kaip ąžuolai. Senovėj lietuviai tokie ir buvo. Jokios audros, jokie vėjai nepalaužė to jų stiprumo. Tie 500 vargo metų, kurie sukaustę buvo tautos sielą ir norėjo ją įveikt – jos nepalaužė. Šiandien ji visam pasauliui parodė, kad ji gyva ir tvirta, kaip ir prieš 500 metų. Reikia, kad ir ateity piliečių sielos būtų tvirtos ir doros, kaip tie ąžuolai, kuriuose mes šiandien sodinam. Tegyvuoja piliečių dora!“ Pono Prezidento žodžiai buvo patikti karštom ovacijom.

Vilniaus lietuvių atstovas pažymėjo, kad jie, Vilniaus lietuviai, gyvena šiandien daug sunkesnėm sąlygom, neg mes čia, ir reiškė vilties, kad neilgai gal trukus tokie pat ąžuolai, kurie čia šiandien sodinami, seksis pasodint ir Vilniuj. Gerbiamas mūsų Vydūnas pasakė:

„Amžiai daug sukaupė dabarties Lietuvos vaikams. Laukė mūsų probočiai, laukė bočiai ir tėveliai, nes visa sulaukėm. Didysis karas žadėjo galutinai išnaikinti Lietuvą. O dabar atrodo taip, lyg būtų jis vien tam tesiaubęs, kad ji išeitų nepriklausoma, laisva, dyka. Vos pasidarė proga, ir vyriausieji Lietuvos sūnūs sukilo apsiskelbti nepriklausomais. Ir visa galia jie stengė Lietuvos nepriklausomybę tvirtinti. Nuostabiai daug yra padaryta ir pasiekta trumpu laiku. Visumet bus Lietuva jiems dėkinga. Tegul pašvęs jie savo jėgas ir toliau Tėvynės labui.

Neapsakomai daug reikalauja mūsų dienos iš kiekvieno lietuvio. Kiek jos reiškia, vos galima numanyti. Kiekviena mintimi, kiekvienu žodžiu ir žygiu nusistatomi tarsi ilgai būsiami amžiai. Jie kartunta žvelgs atgal į mus. Tą jausdami sodiname šiuos ąžuolus, kaip statoma dabar Lietuvos valdžia. Augštai ant kalno prieš visą pasaulį mes leidžiame jų šaknis į žemę. Bet jie augs aukštyn, švieson, dangun. Iš žemės jie pasiims materialą sau augt, bet iš šviesos sau galias. Lietuvių tauta pasiima savo žemę. Bet savo tarpimu ji žvelgia švieson.

O negana tos reikšmės. Mūsų laiku Lietuvos nepriklausomybė pri-
mena senovės laiką. O sodinamasis ąžuolynas – senovės šventvietės.
Sumegzkime mintis: Lietuva nebus tiktai gyvenama vieta, bus veikiau
dar sąlyga žmoniškam lietuvių tarpimui. Ir bus pagaliau šventyklą.
Neįsileiskime į ją nei vieno su nešvariom kojomis, su plėšriomis ran-
komis. Neškime visi į ją, į šią šventyklą, šviesiausius savo širdies ir
sielos žiburius. Menininkai tam yra tvirtai pasiryžę. Žadėkime visi
taip daryti. Ir ištesėkime savo pažadą. Tegul primins šis ąžuolynas
visumet Lietuvos vaikams, kad tautos gyvata tur būt jiems šventyklą!“

Gražiais poetingais žodžiais iškilmes vaizdavo J. Tumas:

„– Minių minios liūliuoja, galvų galvos marguoja nuo miesto lig
aukštojo kalno. Gaudžia muzika griaudi, vėliavos plevēsuoja, lyg bu-
rės, pavėjui paleistos.

Ko gi minios atėjo? Koksai balsas jas šaukė pasilipti ant aukšto
kalnelio? Bene priešas iš tolo ėmė rodytis žiauriai? Ar draugus atly-
dėjo į kapą?

O, ne priešo mes bijom, ir ne draugo mes gedim, ir ne gedulo mar-
šą mums muzika trenkia ir gaudžia.

Mums muzika taria, mūsų širdis virpina triumfo galingasai mar-
šas, kad mes, Dovydai menki, nugalėjom Goliatus ir laisvi patapom
gyventi.

Į žemę mes dedam ne pūvamą daiktą, vien tik tai, kas galingai
jauga: mes dedam čia meilę savo žemės močiutės ir garbę tautos mūsų
senovės.

Tai pamatas tvirtas, jis yra, kaip granitas, nors bokštą aukščiausiaj
statytkis... O aplinkui tą bokštą, mūsų laisvės reišķėją, mes ąžuolus pen-
kis sodinam. Ir sakom: šaknėkit! Ir sakom: lapuokit per išstisus šimtus
metelių, idant priešas atėjęs, nebeapglėbtų, o išrauti nė nemėgintų.

Ir ne ąžuolų diegkim penkių medžių krūmelį, tik mes diegkim
Lietuvos pilietybę. Pirma, norą giliausį, laisvais tapus: pabūti aru
paukščiu ir erdvėj palakioti. Antrą – patvarą, trečią – drąsumą, o ke-
tvirtą – darbštumą.

Jei tai dygs, tai jau penktam patsai priešas duos vardą: Lietuva gali būt ilgaamžė! Ilgiausių gi jai metų! Valio jos darbštuoliai, jos patvarūs ažuolėliai – deputatai!“

Soc. liaudininkų vardu pil. Ysakas savo kalbą pabaigė: „Valio Steigiamasis Seimas, valio visi tie, kurie ligi Seimui nešė aukštai iškėlę Lietuvos nepriklausomybės vėliavą!“

Pirmąjį ažuolą pasodino Ponas Valstybės Prezidentas. Po kalbų ir ažuolus pasodinus, visiems piliečiam bendrai pagiedojus imną, ažuolų sodinimo iškilmės pasibaigė ir minia skirstės.

Lietuva. 1920, gegužės 18, Nr. 107 (389), p. 1